

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

Svar på henvendelse vedr. Borgerrepræsentationens medlemmers modtagelse af guldkort til Tivoli

Ombudsmanden har den 4. maj 2023 rettet henvendelse til Københavns Kommune med henblik på at få svar på en række spørgsmål vedr. Borgerrepræsentationens medlemmers modtagelse af et guldkort til Tivoli.

Ombudsmanden henviser i den forbindelse til en artikel i TV2 Kosmopol fra den 29. april 2023, og til, at det af kommunens hjemmeside fremgår, at overborgmesteren samt børne- og ungdomsborgmesteren har modtaget et tivoli guldkort i gave samt til et notat fra et møde den 7. juni 2019 i gruppeformandskredsen (Nu: gruppeforpersons kredsen) om politikeres adgang til at modtage gaver.

Ombudsmanden ønsker oplyst, om der er medlemmer af Borgerrepræsentationen eller ansatte i Københavns Kommune, der har modtaget et guldkort i gave fra Tivoli i forbindelse med deres medlemskab af byrådet eller deres ansættelse.

Ombudsmanden spørger desuden, om kommunen kan bekræfte, om oplysningerne på kommunes hjemmeside om hhv. overborgmesterens modtagelse af tivolikort samt børne- og ungdomsborgmesterens forlængelse af tivolikortet er korrekte.

Ombudsmanden beder ligeledes Københavns Kommune forholde sig til, om det efter kommunens vurdering er i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige principper, der gælder for offentligt ansattes modtagelse af gaver og andre fordele, som beskrevet i publikationen *God adfærd i det offentlige* fra Moderniseringsstyrelsen (2017), hvis ansatte og politikere modtager et tivolikort.

Endelig spørger Ombudsmanden, om sagen om tivolikortet har givet kommunen anledning til overvejelser eller initiativer.

Københavns Kommunes bemærkninger

Modtagelse af Tivolikort

Københavns Kommune har ikke indgået en aftale om eller i øvrigt været involveret i en beslutning om, at Tivoli udsender årskort til medlemmer af Borgerrepræsentationen.

I forbindelse med modtagelsen af ombudsmandens henvendelse om Borgerrepræsentationens medlemmers modtagelse af tivolikort, har

23-05-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 7987

Dokumentnummer i F2
3184443

Sagsnummer eDoc
2023-0201636

Økonomiforvaltningen bedt Tivoli om at oplyse, hvilken praksis Tivoli har for udsendelse af Tivolikort. Tivoli har overfor Økonomiforvaltningen oplyst, at det er korrekt, at Tivoli har udsendt et Tivolikort til en række samarbejdspartnere, politikere og venner af Tivoli, og herunder også medlemmerne af Borgerrepræsentationen. Tivoli har derudover oplyst, at de har igangsat en revurdering af deres proces for udlevering af Tivolikort, og at de vil vende tilbage til Københavns Kommune, når denne revurdering er gennemført. Økonomiforvaltningen orienterer Ombudsmanden så snart oplysningerne herom foreligger.

Det kan således også bekræftes, at oplysningerne på kommunens hjemmeside om, at overborgmesteren og børne- og ungdomsborgmesteren har modtaget et tivolikort, er korrekte.

Økonomiforvaltningen har i øvrigt ikke oplysninger om og i givet fald i hvilket omfang de enkelte medlemmer har valgt at modtage et tivolikort for 2023 endsige gjort brug af dette.

Økonomiforvaltningen har ikke kendskab til, at der skulle være ansatte i kommunens tjeneste, som har modtaget et tivolikort i kraft af deres ansættelse i Københavns Kommune. Alle kommunens forvaltninger har overfor Økonomiforvaltningen bekræftet, at de heller ikke har kendskab til, at dette skulle være tilfældet, og at de er opmærksomme på og efterlever Københavns Kommunes politik for repræsentation mv. fra 2012 (vedhæftet som bilag 1).

Tidligere behandling af spørgsmål om gaver

Københavns Kommune har løbende fokus på reglerne for modtagelse af gaver og for deltagelse i arrangementer m.v. med et repræsentativt formål.

Det er senest blevet drøftet på gruppeforpersonkredsens møde den 7. juni 2019 (vedhæftet som bilag 2), hvor bl.a. KL's notat af 3. maj 2019 om politikeres adgang til at modtage gaver blev gennemgået og drøftet og Gruppeforpersonkredsen tog orienteringen fra forvaltningen til efterretning.

Det fremgår af indstillingen til den pågældende sag, at politikere som det klare udgangspunkt ikke må modtage gaver fra borgere eller virksomheder, hvis gaven har sammenhæng med den pågældendes hverv som politiker. Det fremgår endvidere, at hvis en politiker tager imod en gave i strid med gavereglerne, kan det føre til, at vedkommende bliver inhabil over for gavegiveren.

Endvidere er følgende fra KL's notat citeret i sagen:

“Om en gave bør afslås eller undtagelsesvist kan modtages, afhænger af gavens art og den sammenhæng, hvori den tilbydes. Der kan ikke opstilles fx en beløbsmæssig bagatelgrænse for, hvornår politikere kan modtage en gave. Der må i alle tilfælde foretages en konkret vurdering, og i denne vurdering kan fx følgende forhold indgå:

- Hvad er giverens relation til politikeren?

- Er der tale om en gave, der tilbydes politikeren i kraft af dennes hverv som politiker?
- Forventer giveren en modydelse fra politikeren, eller kan en accept af gaven give en forventning herom?
- Hvilken økonomisk værdi har gaven?
- Kan der stilles spørgsmål ved politikeren's upartiskhed, hvis denne modtager gaven?

Kun i få tilfælde vil modtagelsen af en gave ikke stride mod gavereglerne."

Københavns Kommunes retningslinjer fra 2012 fremhæves også i KL's notat af 3. maj 2019, hvor der specifikt henvises til, at den af Københavns Kommune vedtagne politik kan anses som et udtryk for gældende ret.

Følgende fremgår i øvrigt af indstillingen til det pågældende møde i Gruppeforpersonskredsen:

"Borgerrepræsentationen godkendte på sit møde den 20. juni 2012 cirkulære gældende for Københavns Kommunes medarbejdere om modtagelse af gaver m.v. (cirkulære 16/2012) (bilag 3). Det er de samme principper, der gør sig gældende for modtagelse af gaver til medarbejdere som til politikere.

Begrebet gaver og andre fordele skal forstås bredt og dækker bl.a. håndgribelige ting som f.eks. chokolade, bøger og vingaver. Tilbud om rabatter på varekøb, gratis adgang til koncerter eller fodboldkampe, sæsonkort, rejser og forplejning er imidlertid også omfattet af begrebet.

Fælles for gaverne og fordelene er, at de tilbydes politikeren i kraft af dennes egenskab som borgerrepræsentant. Gavegiver kan være en enkelt borger men kan også være en privat virksomhed eller en interesseorganisation.

Københavns Kommune kan imidlertid ikke fastsætte bindende retningslinjer for politikernes modtagelse af gaver. Det er således det enkelte medlems egen beslutning, om vedkommende vælger at modtage en konkret gave eller ej. Medlemmerne af Borgerrepræsentationen kan i tvivlstilfælde få rådgivning i Borgerrepræsentationens Sekretariat."

Der er på medlemmernes eget site en beskrivelse af både regler og rammer for modtagelse af gaver og repræsentation. Se hertil: [Modtagelse af gaver | Borgerrepræsentant i KK](#)).

Særligt vedr. inhabilitet

Økonomiforvaltningen har ikke haft lejlighed til at tage stilling til, hvorvidt et medlem af Borgerrepræsentationen i konkrete tilfælde har været inhabil som følge af modtagelse af et Tivolikort. I den forbindelse bemærkes, at der i indeværende valgperiode ikke har været en politisk behandling af sager, hvori Tivoli har været part.

Fremadrettede initiativer ift. Modtagelse af gaver

Der vil som led i det fortsatte fokus på området på det førstkommende møde i gruppeforpersonkredsen fredag den 2. juni 2023 blive drøftet en sag om emnet, med henblik på at sikre, at der er en fælles forståelse af reglerne. Ombudsmandens henvendelse sammen med Københavns Kommunes svar herpå vil blive vedlagt materialet til denne sag.

Økonomiforvaltningen vil i den forbindelse give udtryk for sin forståelse af reglerne således som gengivet ovenfor.

Som nævnt i gengivelsen af reglerne er der en række forhold vedr. gavens art og den sammenhæng, hvori den tilbydes, som skal inddrages i spørgsmålet om, hvorvidt en gave bør afslås eller undtagelsesvist kan modtages.

Det er imidlertid Økonomiforvaltningens opfattelse, at det vil være vanskeligt at pege på forhold, som generelt kan understøtte, at det vil være i overensstemmelse med Københavns Kommunes gaverregler, at medlemmer af Borgerrepræsentationen i kraft af deres politiske hverv modtager en ubegrænset adgang til en privat kulturinstitution. Økonomiforvaltningens rådgivning vil tage udgangspunkt heri.

Københavns Kommune vil fremsende en protokol fra mødet til Ombudsmanden efter mødets afholdelse.

Bilag

Bilag 1 - Københavns Kommunes politik for repræsentation mv. fra 2012

Bilag 2 - Indstilling fra gruppeforpersonskredsens møde den 7. juni 2019 om orientering fra KL om politikeres adgang til at modtage gaver

Bilag 3 - Cirkulære 16/12 gældende for Københavns Kommunes medarbejdere om modtagelse af gaver m.v.

Politik for repræsentation mv.

Sagsnr.
2010-120236

Dokumentnr.
2011-881497

I det følgende redegøres for Københavns Kommunes politik for repræsentation m.v. Politikken fastsætter den overordnede ramme dels for afholdelse af repræsentationsudgifter og dels for, hvornår deltagelse i eksterne repræsentative arrangementer kan finde sted.

I politikken angives de parametre, som i en konkret situation er afgørende for, hvorvidt udgiftsafholdelse og repræsentation m.v. kan finde sted. I tvivlstilfælde kan der rettes henvendelse til Borgerrepræsentationens Sekretariat, som vil kunne rådgive om den konkrete vurdering i forhold til politikerne og CFØ/HR, som vil kunne rådgive om vurderingen i forhold til de ansatte.

Politikken omfatter repræsentation m.v., som sker med det formål at varetage kommunens interesser, herunder af politikerne som led i deres hverv som medlem af Borgerrepræsentationen eller af ansatte som led i driften m.v. af kommunens virksomhed og administration.

Den enkelte forvaltning kan udarbejde interne retningslinjer og forretningsgange for repræsentation og for afholdelse af repræsentationsudgifter for sine medarbejdere med henblik på implementering og præcisering/supplering af politikken.

I forhold til modtagelse af gaver m.v. er dette reguleret i cirkulære nr. xx. Cirkulæret retter sig mod kommunens medarbejdere. Københavns Kommune er som arbejdsgiver retlig forpligtet til at påse, at medarbejderne overholder de gældende regler for modtagelse af gaver og reagere på eventuelle overtrædelser.

1. Repræsentation mv. med kommunen som vært eller som gavegiver

Kommunen kan være vært for repræsentative arrangementer eller møder med bespisning, som har en kommunal interesse enten som en del af den kommunale virksomhed og administration eller som landets hovedstad, og såfremt det er økonomisk forsvarligt. Kommunen kan endvidere afholde udgifter til receptioner og gaver m.v. i det omfang, det sker som led i varetagelsen af en kommunal interesse, og det er økonomisk forsvarligt.

1.1. Afholdelse af repræsentationsudgifter

Kommunen kan afholde udgifter til repræsentation m.v., herunder til gaver til eksterne parter inden for følgende rammer:

1.1.1. Definition af en repræsentationsudgift

En repræsentationsudgift er en udgift,

- a. som afholdes med et repræsentativt formål for øje, hvor

- b. kommunen er henholdsvis vært eller giver og forudsætter,
- c. at arrangementet, som repræsentationsudgiften vedrører, hovedsageligt sker med deltagelse af personer, der *ikke er knyttet til kommunen*, eller såfremt der er tale om gavegivning, at dette sker til personer, der *ikke er knyttet til kommunen*.

1.1.2. Betingelser for afholdelse af repræsentationsudgifter

Udgifter til repræsentation kan alene afholdes,

1. hvis der er tale om varetagelse af et kommunalt formål, og
2. hvis udgiften kan anses for at være økonomisk forsvarlig.

Ad 1 Kommunalt formål

Der vil foreligge en kommunal interesse, såfremt afholdelse af udgiften har til formål at øge kendskabet til og velvilligheden over for kommunen, herunder indgå aftaler, knytte forbindelser eller bevare forbindelser, f.eks. i forbindelse med forretningsmæssige samarbejder m.v., der på kort eller lang sigt er i kommunens interesse, samt som led i kommunens varetagelse af rollen som landets hovedstad.

Kommunen har et vidt skøn i forhold til at vurdere, hvorvidt der foreligger en kommunal interesse i afholdelsen af repræsentationsudgifter.

Ad 2 Økonomisk forsvarlig

Afholdelse af repræsentationsudgifter skal være i overensstemmelse med grundsætningen om økonomisk forsvarlighed og må således ikke gå videre, end hvad den kommunale interesse tilsiger, herunder at der er et rimeligt forhold imellem udgiften og formålet. Ved vurderingen heraf skal der lægges vægt på omfanget og karakteren af det arrangement el. lign., som repræsentationsudgiften vedrører.

Hyppigheden af arrangementerne el.lign., som repræsentationsudgiften vedrører, kan endvidere inddrages i vurderingen af, hvorvidt udgiftsafholdelsen er økonomisk forsvarlig.

Repræsentationsudgiften skal endelig have forbindelse til vedkommendes ressortområde eller kommunale hverv.

Borgerrepræsentationen har vedtaget et bevillingsniveau, der sikrer fleksibilitet og smidighed i forbindelse med tilrettelæggelsen af såvel administrationen af bevillingerne som af tillægsbevillingsproceduren. Borgerrepræsentationen har derfor ikke taget bevillingsmæssig stilling til omfang og indhold af budgetposterne til repræsentation i forhold til den enkelte situation eller begivenhed.

1.2. Ledsagere

Ledsagere kan medtages i det omfang det som følge af arrangementets karakter er naturligt at medtage en privat ledsager.

1.3. Udgifter i forbindelse med driftsmæssige samarbejder m.v.

Københavns Kommune har mange eksterne samarbejdsrelationer, herunder med KL, staten, kommuner, kommunale selskaber, forretningsforbindelser, advokater, revisorer, konsulentfirmaer, entreprenører, IT-udbydere, o.a. Sådanne samarbejder kan naturligt indeholde møder med bespisning i forbindelse med varetagelsen af kommunens interesser og styrkelsen af samarbejdet.

Kommunen kan efter omstændighederne og indenfor rammerne af økonomisk ansvarlighed afholde udgifter hertil. Dog skal der udvises tilbageholdenhed i forbindelse med bespisninger m.v., der har tæt sammenhæng med eksempelvis kontraktindgåelser.

1.4. Bespisning

Kuvertprisen må bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det skal således være afpasset efter det konkrete arrangements formål og indhold i øvrigt. F.eks. vil en frokost med kun en enkelt ekstern embedsmand som gæst ikke retfærdiggøre det samme forbrug som f.eks. en middag med flere prominente gæster i forbindelse med et internationalt arrangement.

Det er relevant at lægge vægt på den samlede pris (kuvertpris), ligesom det efter omstændighederne kan være relevant at foretage en konkret vurdering af deludgifterne (mad, drikkevarer etc.).

1.5. Fødselsdage og jubilæer

Udgifter til receptioner i forbindelse med jubilæer kan indenfor passende rammer afholdes af kommunen.

Fødselsdage vil i langt de fleste tilfælde være en privatsag, og receptioner i den anledning må derfor ske for egen regning. Det er imidlertid ikke udelukket, at en rund fødselsdag kan markeres med et passende arrangement i kommunalt regi, hvis der f.eks. er tale om en ansat eller en politiker, der på markant vis tegner kommunen udadtil, og hvor en markering over for omverdenen findes hensigtsmæssig. Det vil i forhold til de ansatte være den adm. direktør for den pågældende forvaltning, der tager stilling til, om kommunen skal afholde udgiften hertil og i forhold til politikerne, Formanden for Borgerrepræsentationen.

1.6. Tiltrædelses- og fratrædelsesreceptioner

Tiltrædelsesreceptioner er relativt sjældent forekommende. Den ansattes organisatoriske placering og kontaktflade eller politikerens funktion kan imidlertid efter en konkret vurdering begrunde, at kommunen afholder udgifter hertil. Det vil i forhold til de ansatte i

givet fald være den adm. direktør for den pågældende forvaltning, der tager stilling til, om receptionen skal afholdes for kommunens regning og i forhold til politikerne, Formanden for Borgerrepræsentationen.

Fratrædelsesreceptioner kan i videre omfang end tiltrædelsesreceptioner finde sted på kommunens regning under hensyn til medarbejderens organisatoriske placering eller politikerens funktion, ansættelsestid/funktionsperiode og begrundelsen for fratrædelsen/funktionens ophør.

1.7. Gavegivning

Der kan gives gaver i repræsentativt øjemed. Størrelsen af gaven skal modsvare den kommunale interesse og være økonomisk forsvarlig.

2. Deltagelse i eksterne arrangementer med repræsentativt formål

Borgerrepræsentationens medlemmer og ansatte i Københavns Kommune - hovedsageligt på direktions- eller kontorchefniveau – inviteres til arrangementer, hvor deltagelsen helt eller delvist tjener et kommunalt repræsentativt formål. Den kommunale interesse kan være at knytte eller bevare forbindelser, der er i kommunens interesse eller som følge af kommunens rolle som landets hovedstad. Det drejer sig fx om arrangementer i anledning af en virksomheds jubilæum, et årsmøde i en interesseorganisation, en indvielse, sports- og kulturbegivenheder, EU-topmøder eller festlige begivenheder i anledning af officielle – herunder kongelige – besøg og mærkedage. Disse arrangementer er kendetegnet ved, at de ikke er målrettet den enkelte politiker eller medarbejder.

Kommunens politikere og medarbejdere på kontorchefniveau og derover kan deltage i sådanne arrangementer i begrænset omfang, også selv om arrangementet udelukkende består af f.eks. en frokost eller et kulturelt indslag. Øvrige medarbejdere kan deltage i sådanne arrangementer efter aftale med vedkommendes nærmeste chef.

Det forudsættes i alle tilfælde, *at* de pågældende personer alene optræder ved arrangementet som repræsentanter for kommunen, *at* arrangementet ikke tilsiger at yde de pågældende personer en gave, *at* arrangementet ikke i sit omfang og karakter overstiger, hvad der må anses for sædvanligt og begrundet, og *at* den pågældende person ved sin deltagelse ikke påtager sig usaglige forpligtelser over for arrangøren, skaber forventninger om en bestemt stillingtagen fremover eller udsætter sig for begrundet mistanke om ikke herefter at ville varetage deres kommunale opgaver på en saglig og upartisk måde.

Udenfor området for kommunal repræsentation kan kommunen ikke administrere invitationer m.v., som sendes fra eksterne til kommunens politikere og ansatte, eksempelvis ved at stå for tilmeldinger til det pågældende arrangement.

2.1. Privat ledsager

Det er muligt at medtage en ledsager til arrangementer, hvor det efter indbydelsen eller arrangementets karakter er naturligt at medtage en privat ledsager.

3. Eksempler

Repræsentation	Når:
Forplejning (på Rådhuset eller på restaurant m.v.) i forbindelse med arrangementer og møder m.v. ¹	der er deltagelse af eksterne gæster og samarbejdspartnere m.v., og såfremt forplejningen primært tjener et repræsentativt formål, eller såfremt den udgør selve rammen for arrangementet eller mødet
Gaver (vin, blomster etc.)	det er til eksterne samarbejdspartnere, tidligere ansatte eller BR-medlemmer m.v., og såfremt gavegivningen tjener et repræsentativt formål
Lovlige udgifter, men udenfor området for repræsentation	Fordi;
Intern forplejning	det ikke tjener et repræsentativt formål, og fordi der ikke er ekstern deltagelse
Direkte interesse-repræsentation, f.eks. 6-bymøder eller politiske forhandlinger med staten om investeringer i infrastruktur	formålet ikke er repræsentativt
Eksterne arrangementer med repræsentativt formål	
Borgmestrene inviteres til gallaforestilling i Det Kongelige Teater i anledning af Dronningens 40-års jubilæum	
Medlemmer af Kultur- og Fritidsudvalget inviteres til en forestilling i et af byens teatre	
Overborgmesteren, borgmesteren for Teknik – og Miljøforvaltningen, og de administrerende direktører for disses forvaltninger inviteres til en heldagsbesigtigelse af byudviklingsprojekter i Nordhavn med efterfølgende middag af Udviklingssekretariatet By og Havn I/S	
Økonomiudvalget inviteres til Malmø af borgmesteren for at drøfte Øresundssamarbejdet København og Malmø imellem. Dagen slutter af med overværelse af en fodboldkamp	

¹ Forplejning for BR-medlemmerne er reguleret i indstilling om brug af Rådhuset godkendt af BR den 15. juni 2011.

Arrangement m.v. uden repræsentativt formål
BR-medlemmerne inviteres til Georg Michael koncert i Parken
En direktør inviteres af et it-firma på en flerdages tur til udlandet, som led i firmaets kundepleje

REFERAT

for mødet den 07.06.2019, kl. 08:30 i Rådhuset, Magistratssalen, 2. sal

7. Orientering fra KL om politikeres adgang til at modtage gaver (2019-0136386) 2

7. Orientering fra KL om politikeres adgang til at modtage gaver (2019-0136386)

Vedlagte notat fra KL (bilag 1) om politikeres adgang til at modtage gaver fremlægges for gruppeformandskredsen til orientering.

Indstilling

Økonomiforvaltningen indstiller,

1. at gruppeformandskredsen tager vedlagte orientering fra KL (bilag 1) om politikeres adgang til at modtage gaver til efterretning.

Problemstilling

KL har på baggrund af en redegørelse fra Folketingets Ombudsmand af 10. april 2019 om Københavns Kommunes efterlevelse af habilitetsregler i sag om borgmesters relation til privat firma udarbejdet vedhæftede notat om politikeres adgang til at modtage gaver (bilag 1).

Notatet fra KL behandler reglerne for kommunalpolitikeres adgang til at modtage gaver og til at deltage i arrangementer m.v. med et repræsentativt formål, herunder hvad konsekvenserne kan være, såfremt en politiker modtager en gave i strid med gavereglerne.

Løsning

Politikeres adgang til at modtage gaver

Notatet konkluderer, at politikere i forhold til at modtage gaver skal være særligt opmærksomme på følgende:

- Politikere må som det klare udgangspunkt ikke modtage gaver fra borgere eller virksomheder, hvis gaven har sammenhæng med den pågældendes hverv som politiker.
- Hvis en politiker tager imod en gave i strid med gavereglerne, kan det føre til, at vedkommende bliver inhabil over for gavegiveren. Efter straffeloven kan politikere, der modtager bestikkelse, desuden straffes med bøde eller fængsel.

Tilfælde, hvor politikere undtagelsesvist kan modtage gaver

Det fremgår af notatet, at

"Om en gave bør afslås eller undtagelsesvist kan modtages, afhænger af gavens art og den sammenhæng, hvori den tilbydes. Der kan ikke opstilles fx en beløbsmæssig bagatelgrænse for, hvornår politikere kan modtage en gave.

Der må i alle tilfælde foretages en konkret vurdering, og i denne vurdering kan fx følgende forhold indgå:

- Hvad er giverens relation til politikeren?
- Er der tale om en gave, der tilbydes politikeren i kraft af dennes hverv som politiker?
- Forventer giveren en modydelse fra politikeren, eller kan en accept af gaven give en forventning herom?
- Hvilken økonomisk værdi har gaven?
- Kan der stilles spørgsmål ved politikeren's upartiskhed, hvis denne modtager gaven?

Kun i få tilfælde vil modtagelsen af en gave ikke stride mod gavereglerne."

Økonomiforvaltningens bemærkninger

Borgerrepræsentationen godkendte på sit møde den 20. juni 2012 cirkulære gældende for Københavns Kommunes medarbejdere om modtagelse af gaver m.v. (cirkulære 16/2012). Det er de samme principper, der gør sig gældende for modtagelse af gaver til medarbejdere som til politikere.

Begrebet gaver og andre fordele skal forstås bredt og dækker bl.a. håndgribelige ting som f.eks. chokolade, bøger og vingaver. Tilbud om rabatter på varekøb, gratis adgang til koncerter eller fodboldkampe, sæsonkort, rejser og forplejning er imidlertid også omfattet af begrebet.

Fælles for gaverne og fordelene er, at de tilbydes politikeren i kraft af dennes egenskab som borgerrepræsentant. Gavegiver kan være en enkelt borger men kan også være en privat virksomhed eller en interesseorganisation.

Københavns Kommune kan imidlertid ikke fastsætte bindende retningslinjer for politikernes modtagelse af gaver. Det er således det enkelte medlems egen beslutning, om vedkommende vælger at modtage en konkret gave eller ej.

Medlemmerne af Borgerrepræsentationen kan i tvivlstilfælde få rådgivning i Borgerrepræsentationens Sekretariat.

Særligt om politikeres adgang til at deltage i arrangementer m.v.

Notatet fra KL konkluderer om politikeres adgang til at deltage i arrangementer m.v., at den af Borgerrepræsentationen i 2012 vedtagne "Politik for repræsentation m.v." (bilag 2) vurderes at afspejle gældende ret.

Økonomiforvaltningens bemærkninger

Københavns Kommunes politik for repræsentation m.v. fastlægger kommunens overordnede rammer dels for afholdelse af repræsentationsudgifter, dels for deltagelse i eksterne repræsentative arrangementer m.v.

Politikken omfatter både kommunens medarbejdere og borgerrepræsentationens medlemmer i deres egenskab af kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Politikken beskriver de forhold, som i de konkrete situationer skal læggestil grund ved vurderingen af, om afholdelse af en repræsentationsudgift, henholdsvis deltagelse i et eksternt repræsentativt arrangement m.v. falder inden for de gældende regler og kommunens politik for repræsentation m.v.

Politikken omfatter repræsentation m.v., som sker med det formål at varetage kommunens interesser, og som involverer kommunens politikere som led i deres hverv som medlem af Borgerrepræsentationen og kommunens ansatte som led i deres varetagelse af opgaverne.

Økonomi

Indstillingen har ingen økonomiske konsekvenser.

Videre proces

Borgerrepræsentationens Sekretariat har - med udgangspunkt i notatet fra KL - opdateret afsnittet om modtagelse af gaver i "Håndbog for Borgerrepræsentationens medlemmer":

https://brhaandbogen.kk.dk/index.php/Kategori:Modtagelse_af_gaver

Beslutning

Gruppeformandskredsens beslutning i mødet den 7. juni 2019

Indstillingen blev taget til efterretning uden afstemning.

Bilag

Bilag 1. Notat fra KL om politikeres adgang til at modtage gaver

Bilag 2. Politik for repræsentation mv.

Notat om politikeres adgang til at modtage gaver

Dato: 3. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02518
Dok. ID: 2750023

E-mail: SALS@kl.dk
Direkte: 3370 3649

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 8

1. Baggrund og notatets indhold

Nærværende notat er udarbejdet på baggrund af en redegørelse fra Folketingets Ombudsmand af 10. april 2019 om *Københavns Kommunes efterlevelse af habilitetsregler i sag om borgmesters relation til privat firma*.

Notatet behandler reglerne for politikeres adgang til at modtage gaver, herunder hvad konsekvenserne kan være, såfremt en politiker modtager en gave i strid med gavereglerne.

2. Sammenfatning

Politikere skal i forhold til at modtage gaver være særligt opmærksomme på følgende:

- Politikere må som det klare udgangspunkt ikke modtage gaver fra borgere eller virksomheder, hvis gaven har sammenhæng med den pågældendes hverv som politiker.¹ Se nærmere afsnit 3.1 og 3.2.
- Politikere kan som udgangspunkt deltage i arrangementer m.v., hvor politikeren deltager tjener et repræsentativt formål. Se nærmere afsnit 3.3.
- Hvis en politiker tager imod en gave i strid med gavereglerne, kan det føre til, at vedkommende bliver inhabil over for gavegiveren.² Efter straffeloven kan politikere, der modtager bestikkelse, desuden straffes med bøde eller fængsel.³ Se nærmere afsnit 3.4.

3. Politikeres adgang til at modtage gaver

3.1. Udgangspunktet – politikere må ikke modtage gaver

Offentligt ansatte må som det klare udgangspunkt ikke modtage gaver fra borgere eller virksomheder, som tilbydes den ansatte i kraft af dennes stilling i det offentlige.

Ombudsmanden anfører i sin redegørelse af 10. april 2019, at "*ministre og medlemmer af kommunalbestyrelser*" som udgangspunkt er undergivet de samme regler om modtagelse af gaver, som gælder for offentligt ansatte.⁴ ⁵ I forlængelse heraf henviser Ombudsmanden blandt andet til Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. S 1477 af 21. januar 2003 fra

¹ *God adfærd i det offentlige*, Moderniseringsstyrelsen, KL og Danske Regioner, december 2017 (herefter *God adfærd i det offentlige*), kapitel 6, side 25.

² Jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

³ Straffelovens § 144.

⁴ Folketingets Ombudsmands redegørelse af 10. april 2019 *Københavns Kommunes efterlevelse af habilitetsregler i sag om borgmesters relation til privat firma* (herefter *ombudsmandsredegørelse af 10. april 2019*), afsnit 4.1.1, side 8.

⁵ Der vil i det følgende alene blive henvist til *politikeres adgang til at modtage gaver*.

Morten Helveg Petersen (RV)⁶, hvoraf det blandt andet fremgår, at *"ministre [er] undergivet de samme regler om modtagelsen af gaver m.v., som gælder for offentligt ansatte, kommunalbestyrelsesmedlemmer, medlemmer af Folketinget m.v."*.

Ombudsmanden henviser i sin redegørelse herudover til Justitsministeriets besvarelse af 30. april 2009 af spørgsmål nr. 644 fra Folketingets Retsudvalg (REU Alm. del)⁷, hvoraf det fremgår, at Justitsministeriet i forhold til spørgsmålet om ministres modtagelse af gaver m.v. henviser til besvarelsen af spørgsmål nr. S 1477 af 21. januar 2003, hvis indhold fortsat var ministeriets opfattelse.

Det følger af spørgsmål nr. S 1477 af 21. januar 2003, at *"der ikke findes generel lovgivning om ministres modtagelse af gaver og sponsorater"*, og at *"[s]pørgsmålet om, i hvilket omfang ministre og embedsmænd kan modtage gaver m.v., [...] i vidt omfang [er] reguleret gennem almindelige forvaltningsretlige grundsætninger"*.

Det fremgår videre af spørgsmål nr. S 1477 af 21. januar 2003, at det af ombudsmandspraksis, som er baseret på almindelige forvaltningsretlige principper (Folketingets ombudsmands beretning 1976, side 83 ff.), følger, at *"personer i offentlig tjeneste eller hverv – herunder ministre og embedsmænd – har pligt til at afslå modtagelse af begunstigelser, der efter deres art og/eller den sammenhæng, hvori de ydes, efter en generel bedømmelse kan være egnede til at skabe en – begrundet eller ubegrundet – tvivl om, at de pågældendes afgørelser sker på en upartisk måde. Det antages, at denne pligt til at undlade at modtage begunstigelser er væsentligt mere vidtrækkende end kutyemen i private forretningsforhold."* Politikere, som tilbydes en gave fra en privat person eller virksomhed, bør således som udgangspunkt undlade at tage imod den, hvis den har sammenhæng med den pågældendes hverv. Dette er begrundet i gavereglernes formål – at forebygge, at der opstår situationer, hvor der kan rejses tvivl om, hvorvidt en politiker er saglig og upartisk i varetagelsen af vedkommendes hverv.⁸

Begrebet *gaver* omfatter både fysiske ting, i form af fx chokolade og vin, og ikke-fysiske ting, i form af fx tilbud om rabatter, kurser eller forplejning.⁹

3.2. Tilfælde, hvor politikere undtagelsesvist kan modtage gaver

Om en gave bør afslås eller undtagelsesvist kan modtages, afhænger af gavens art og den sammenhæng, hvori den tilbydes.¹⁰ Der kan ikke opstilles fx en beløbsmæssig bagatelgrænse for, hvornår politikere kan modtage en gave. Der må i alle tilfælde foretages en konkret vurdering, og i denne vurdering kan fx følgende forhold indgå:

- Hvad er gaverens relation til politikerens?
- Er der tale om en gave, der tilbydes politikerens i kraft af dennes hverv som politiker?
- Forventer gaveren en modydelse fra politikerens, eller kan en accept af gaven give en forventning herom?

⁶ Herefter *spørgsmål nr. S 1477 af 21. januar 2003*.

⁷ Herefter *besvarelse af 30. april 2009 af spørgsmål nr. 644*.

⁸ *God adfærd i det offentlige*, kapitel 6, side 25-26.

⁹ *God adfærd i det offentlige*, kapitel 6, side 25.

¹⁰ Spørgsmål nr. S 1477 af 21. januar 2003.

Dato: 3. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02518
Dok. ID: 2750023

E-mail: SALS@kl.dk
Direkte: 3370 3649

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 8

- Hvilken økonomisk værdi har gaven?
- Kan der stilles spørgsmål ved politikerens upartiskhed, hvis denne modtager gaven?¹¹

Kun i få tilfælde vil modtagelsen af en gave ikke stride mod gavereglerne. Det følger således af spørgsmål nr. S 1477 af 21. januar 2003, at det eksempelvis antages, at *"der i almindelighed ikke vil være noget til hinder for, at ministre og embedsmænd modtager sædvanlige lejlighedsgaver i forbindelse med mærkedage og lignende eller repræsentative gaver fra værtslandet under tjenestelige besøg i udlandet."* Det følger dog samtidig i forlængelse heraf, at *"såvel ministre og embedsmænd som andre personer i offentlig tjeneste eller hverv imidlertid [bør] udvise tilbageholdenhed og forsigtighed i forbindelse med modtagelse af begunstigelser."*¹²

3.3. Særligt om politikeres adgang til at deltage i arrangementer m.v.

Det fremgår af besvarelse af 30. april 2009 af spørgsmål nr. 644, at vurderingen af spørgsmålet om, *"under hvilke omstændigheder en ministers eller en offentligt ansats deltagelse i et arrangement, må anses for at have karakter af en gave", "vil kunne falde forskelligt ud for henholdsvis ministre og offentligt ansatte"*.

Regeringen offentliggør på aabenhedsordning.dk alle de repræsentative arrangementer – og gaver – som den enkelte minister deltager i/modtager. Det fremgår bl.a. at det er normalt, at ministrene deltager i sportsbegivenheder og kultur- og underholdningsbegivenheder.

Der er ikke ombudsmandspraksis om kommunalpolitikeres deltagelse i arrangementer. Der er en enkelt tilsynssag fra 2008, hvor tilsynet fandt, at en kommune lovligt kunne modtage 20 VIP-håndboldbilletter, som blandt andet borgmester og kulturudvalgets medlemmer fik, som del i at kommunen gav et sponsorat til håndboldklubben. Statsforvaltningen Syddanmark udtalte i den forbindelse blandt andet:

"I forhold til at opnå denne kommunale interesse har Statsforvaltningen ingen bemærkninger til fordelingen af billetter til kommunaldirektøren og de politisk valgte personer, - borgmester, medlemmer af udvalget for kultur og planlægning og Svendborg Erhvervsråd, - idet denne persongruppe i kraft af deres hverv må anses for naturlige eksponenter for Svendborg Kommune.

[...]

*Det er på arbejdsmarkedet som helhed ikke ualmindeligt at tilbyde sine ansatte billetter til sportkampe, og på baggrund af værdien af billetterne sammenholdt med afgrænsningen af medarbejderkredsen finder statsforvaltningen ikke grundlag for at tilsidesætte Svendborg Kommunes arbejdsgiverinteresse i uddeling af et antal billetter til ansatte i den afdeling, hvorunder idræt og kultur henhører."*¹³

Dato: 3. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02518
Dok. ID: 2750023

E-mail: SALS@kl.dk
Direkte: 3370 3649

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 8

¹¹ God adfærd i det offentlige, kapitel 6, side 26.

¹² Jf. også God adfærd i det offentlige, kapitel 6, side 36.

¹³ Statsforvaltningen Syddanmark, Tilsynet med kommunerne i Region Syddanmark, udtalelse af 30. maj 2008.

Det kan herudover nævnes, at Københavns Kommune har udarbejdet "Politik for repræsentation m.v." fra 2010¹⁴, hvoraf det i afsnit 2 om "Deltagelse i eksterne arrangementer med repræsentativt formål" fremgår, at "[b]orgerrepræsentationens medlemmer og ansatte i Københavns Kommune - hovedsageligt på direktions- eller kontorchefniveau – inviteres til arrangementer, hvor deltagelsen helt eller delvist tjener et kommunalt repræsentativt formål. Den kommunale interesse kan være at knytte eller bevare forbindelser, der er i kommunens interesse eller som følge af kommunens rolle som landets hovedstad. Det drejer sig fx om arrangementer i anledning af en virksomheds jubilæum, et årsmøde i en interesseorganisation, en indvielse, sports- og kulturbegivenheder, EU-topmøder eller festlige begivenheder i anledning af officielle – herunder kongelige – besøg og mærkedage. Disse arrangementer er kendetegnet ved, at de ikke er målrettet den enkelte politiker eller medarbejder. Kommunens politikere og medarbejdere på kontorchefniveau og derover kan deltage i sådanne arrangementer i begrænset omfang, også selv om arrangementet udelukkende består af f.eks. en frokost eller et kulturelt indslag. Øvrige medarbejdere kan deltage i sådanne arrangementer efter aftale med vedkommendes nærmeste chef. Det forudsættes i alle tilfælde, at de pågældende personer alene optræder ved arrangementet som repræsentanter for kommunen, at arrangementet ikke tilsiger at yde de pågældende personer en gave, at arrangementet ikke i sit omfang og karakter overstiger, hvad der må anses for sædvanligt og begrundet, og at den pågældende person ved sin deltagelse ikke påtager sig usaglige forpligtelser over for arrangøren, skaber forventninger om en bestemt stillingtagen fremover eller udsætter sig for begrundet mistanke om ikke herefter at ville varetage deres kommunale opgaver på en saglig og upartisk måde. Udenfor området for kommunal repræsentation kan kommunen ikke administrere invitationer m.v., som sendes fra eksterne til kommunens politikere og ansatte, eksempelvis ved at stå for tilmeldinger til det pågældende arrangement."

Københavns Kommunes retningslinjer vurderes at afspejle gældende ret.

Kommunale politikere, herunder borgmestre, viceborgmestre og udvalgsformænd, varetager en lang række forskelligartede opgaver, herunder opgaver med relationer til eksempelvis andre politikere, lokale private virksomheder, kultur- og foreningslivet i kommunen og den pågældende kommunes indbyggere. Kommunale politikere kan i den forbindelse blive inviteret til arrangementer m.v., der afholdes af private virksomheder, hvor politikerens deltagelse tjener et repræsentativt formål. Arrangementerne er ofte kendetegnet ved, at de ikke er målrettet den enkelte politiker, men derimod generelt er rettet mod eksempelvis kommunens lokale erhvervs- eller kulturliv. Som eksempler på sådanne arrangementer kan nævnes en i repræsentativt øjemed modtaget invitation til en lokal, privat virksomheds jubilæum med en dertilhørende lettere bespisning. Politikere kan deltage i sådanne arrangementer m.v. Dette gælder uanset, om arrangementet – eventuelt udelukkende – består i fx en

Dato: 3. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02518
Dok. ID: 2750023

E-mail: SALS@kl.dk
Direkte: 3370 3649

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 8

¹⁴ <https://www.kk.dk/sites/default/files/edoc/2edb451a-26fb-492f-bba2-9e04f662a4ee/df6fe2f9-d4b2-4aff-bfc3-ba175741cae9/Attachments/2bab7d6f-ac6c-454c-9155-39af1e7cf0a9.PDF>

frokost eller et kulturelt indslag. Baggrunden herfor er, at kommunale politikere, ikke mindst borgmestre, viceborgmestre og udvalgsformænd, besidder et hverv, hvor de repræsenterer og optræder på kommunens vegne, og at deltagelse i sådanne arrangementer har en reel repræsentativ grundelse.¹⁵

For så vidt angår *offentligt ansattes* adgang til at deltage i arrangementer m.v. generelt fremgår det derimod af *God adfærd i det offentlige*, kapitel 6 om *Gaver og andre fordele*, side 30, at "[o]ffentligt ansatte [...] som udgangspunkt ikke [bør] deltage i offentlige kulturelle arrangementer mv. betalt af borgere eller private virksomheder, hvis invitationen hertil er udløst af den pågældendes ansættelse. Det omfatter fx tilbud om gratis adgang til koncerter, sportsarrangementer eller lignende, og det gælder uanset, om arrangementet tidsmæssigt ligger i forlængelse af et fagligt arbejde eller arrangementet."

Som eksempel på en gave, som vil skulle returneres, nævnes blandt andet en it-leverandør, som efter kontraktens indgåelse, sender adgangsbilletter til en rockkoncert til de chefer og medarbejdere, som har været involveret i kontraktforhandlingerne.

Fra Ombudsmandens praksis om *offentligt ansattes* deltagelse i arrangementer m.v. kan nævnes følgende to sager: I sag 2015-2 "*Offentligt ansattes accept af invitationer. Vicehospitalsdirektør og ægtefælle til frokost hos pårørende*" (sag nr. 15/00989)¹⁶ havde Ombudsmanden rejst en sag over for Region Hovedstaden, da en vicedirektør på et hospital sammen med sin ægtefælle deltog i en frokost hos ambassadøren for et land på Den Arabiske Halvø. Frokosten blev arrangeret i anledning af, at ambassadørens mor var indlagt på hospitalet, og der blev i forlængelse heraf stillet spørgsmål ved, om ambassadørens mor modtog særbehandling. Der havde under moderens indlæggelse været tale om et helt usædvanligt, konfliktfyldt og ressourcekrævende forløb med de pårørende. Vicedirektøren vurderede derfor, at det var rigtigst at tage imod frokostinvitationen for at understøtte en løsning af de opståede problemer.

Det fremgår blandt andet af Ombudsmandens udtalelse, at "*Ombudsmanden [...] ikke [fandt] tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte regionens beslutning om ikke at kritisere vicedirektørens skøn i den konkrete situation. Ombudsmanden understregede dog samtidig, at det som udgangspunkt var klart forkert at deltage i en sådan frokost, fordi det kunne efterlade en mistanke om, at der blev givet usaglige fordele. Det forhold, at vicedirektøren tog sin ægtefælle med, var desuden med til at styrke en sådan mistanke og skabe helt særlig tvivl om det tjenstligt-saglige i at deltage i frokosten.*"

¹⁵ Jf. også *God adfærd i det offentlige*, kapitel 6, side 30-31, om nogle offentligt ansattes deltagelse i arrangementer m.v., som tjener et repræsentativt formål. Offentligt ansattes deltagelse heri forudsætter dog, at den pågældende har en stilling eller funktion, som indebærer mulighed for (og pligt til) at optræde på myndighedens vegne, og at deltagelsen har en reel arbejdsmæssig grundelse.

¹⁶ http://www.ombudsmanden.dk/find/udtalelser/beretningssager/alle_bsager/2015-2/2015-2/

Dato: 3. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02518
Dok. ID: 2750023

E-mail: SALS@kl.dk
Direkte: 3370 3649

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 8

Dato: 3. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02518
Dok. ID: 2750023

E-mail: SALS@kl.dk
Direkte: 3370 3649

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 8

I sag 2017-2 "Invitationer mv. til offentligt ansatte skulle vurderes efter reglerne om modtagelse af gaver – deltagelse krævede sagligt formål" (sag nr. 15/02880)¹⁷ havde Ombudsmanden rejst en sag over for Kulturministeriet, da tre medarbejdere fra Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme havde modtaget billetter til et arrangement i DR. Billetterne var modtaget i forbindelse med kontraktforhandlinger med DR om at leje en af styrelsens ejendomme til brug for afholdelse af arrangementet.

Ombudsmanden udtalte blandt andet, at "invitationer og fribilletter mv., som offentligt ansatte modtog i forbindelse med arbejdet, [måtte] vurderes konkret og efter de almindelige forvaltningsretlige principper om modtagelse af gaver og andre fordele. Invitationerne og fribilletterne mv. kunne således ikke generelt anses for givet til myndigheden som sådan. Hvis deltagelsen i arrangementerne tjente et sagligt formål, f.eks. et tjenstligt tilsyn med overholdelsen af en kontrakt, kunne de ansatte godt benytte sig af sådanne invitationer mv."

Ombudsmanden anfører videre i sin udtalelse, side 8, at "[d]et [imidlertid] kan [...] udledes af Personalestyrelsens notat fra maj 2010 (jf. ovenfor under pkt. 2.2), at der i et vist omfang er adgang til, at offentligt ansatte deltager i eksterne arrangementer, hvis der er et fagligt sigte og/eller et samarbejds-mæssigt formål med deltagelsen, og under forudsætning af, at ydelsen repræsenterer en begrænset økonomisk værdi.

På mødet med Kulturministeriet den 20. april 2016 oplyste ministeriet bl.a., at man forventer, at medarbejderne i et vist omfang deltager i de kulturelle arrangementer, som de bliver inviteret til af eksterne parter. Både ud fra et fagligt formål – nødvendigheden af at holde sig opdateret inden for sit faglige arbejdsområde – og i visse tilfælde også ud fra et repræsentativt formål. Det sidste, fordi der inden for visse dele af kulturområdet er tradition for, at medarbejdere fra ministeriet deltager i sådanne arrangementer.

Det er ministeriets opfattelse, at også "menige" medarbejdere i ministeriet – dvs. ikke kun medarbejdere på ledelses- eller direktionsniveau – kan være repræsentanter for Kulturministeriet i sådanne sammenhænge. Ministeriet har på mødet forklaret, at disse medarbejdere også kan være kendte i dele af den kulturelle verden og modtager invitationer som repræsentanter for ministeriet.

I forlængelse heraf fremgår det endvidere af ministeriets gavepolitik af 30. maj 2016, at benyttelsen af en invitation eller fribillet "i tillæg til det rent faglige formål" kan indeholde et repræsentativt formål, idet medarbejderen herved "udviser en naturlig og forventet interesse for kulturlivet og vores kulturinstitutioner".

Efter min gennemgang af Kulturministeriets gavepolitik af 30. maj 2016 og på baggrund af de både mundtlige og skriftlige oplysninger, som jeg har modtaget fra ministeriet, finder jeg ikke grundlag for at foretage mig yderligere i forhold til dette punkt i ministeriets politik.

Jeg har navnlig lagt vægt på Kulturministeriets oplysninger i udtalelsen af 21. oktober 2015 om, at der fra kulturinstitutionernes side er en forventning om, at både ministeriets ledelse og medarbejdere følger med i og har et indgående kendskab til de aktiviteter, der foregår i kulturlivet. Jeg forstår endvidere, at der inden for visse dele af kulturområdet er en særlig tradition

¹⁷ https://www.ombudsmanden.dk/find/udtalelser/beretningssager/alle_bsager/2017-2/pdf

for, at ministeriets medarbejdere deltager i kulturelle begivenheder, som antages at udgøre "et fagligt fundament for den samarbejdsrelation", der er mellem ministeriet og den inviterende part.

I den forbindelse har jeg også noteret mig ministeriets tilkendegivelser – herunder i gavepolitikken – om, at deltagelse med et fagligt formål forudsætter, at invitationen vedrører medarbejderens arbejdsområde, og at begivenheden bidrager til at vedligeholde medarbejderens nødvendige indsigt i det, der rører sig på vedkommendes arbejdsområde.

Særligt om deltagelse med et repræsentativt formål har jeg endvidere noteret mig, at deltagelsen ifølge gavepolitikken forudsætter, at arrangementet også enten ligger inden for den ansattes fagområde eller i øvrigt – som jeg forstår det – er konkret begrundet, når det angår tilfælde, hvor den deltagende medarbejder er ansat i en tværgående enhed i ministeriet. Det repræsentative element vil således "ikke kunne stå alene, medmindre der er tale om den øverste ledelse".

Endelig har jeg bemærket, at gavepolitikken i alle tilfælde stiller krav om, at den ansattes chef godkender deltagelsen i arrangementet, ligesom deltagelsen er betinget af, at der ikke er tale om ekstraordinært dyre eller eksklusive middage i forlængelse af arrangementet. Jeg går ud fra, at gavepolitikken på dette punkt skal forstås i overensstemmelse med Moderniseringsstyrelsens notat fra 2010, hvor der bl.a. lægges vægt på, om fordelene alene "repræsenterer en begrænset økonomisk værdi".

3.4. Konsekvensen af at have modtaget en gave i strid med gavereglerne

Hvis en politiker tager imod en gave i strid med gavereglerne, kan det føre til, at vedkommende bliver inhabil over for gavegiveren. Virkningen af inhabilitet er, at den pågældende ikke må træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af sager vedrørende gavegiveren.¹⁸

Det følger desuden af spørgsmål nr. S 1477 af 21. januar 2003, at "[h]vis personer i offentlig tjeneste uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel, kan de straffes efter straffelovens § 144 for modtagelse af bestikkelse. Omfattet af denne bestemmelse er tilfælde, hvor gaver eller andre fordele ydes for at formå modtageren til at foretage eller undlade noget, eller fordi modtageren har foretaget eller undladt noget."

Folketingets Ombudsmand konkluderer i sin redegørelse af 10. april 2019, at det var i strid med gavereglerne, da Københavns Kommunes daværende beskæftigelses- og integrationsborgmester fik stillet et lokale gratis til rådighed til en privat fest af et privat firma, hvis ejer borgmesteren kendte i kraft af sit hverv som borgmester. Borgmesteren blev dermed inhabil i forhold til enhver sag, som vedrørte det pågældende firma.¹⁹

Ombudsmanden udtaler i den forbindelse blandt andet, at udlånet må anses for modtaget i sammenhæng med borgmesterens virke som borgmester, og

Dato: 3. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02518
Dok. ID: 2750023

E-mail: SALS@kl.dk
Direkte: 3370 3649

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 8

¹⁸ Jf. forvaltningslovens § 3, stk. 3.

¹⁹ Folketingets Ombudsmand, nyhed af 10. april 2019, *Borgmesters lån af lokale førte til inhabilitet*.

ikke som led i en rent privat relation mellem borgmesteren og ejeren af det pågældende firma.²⁰

Dato: 3. maj 2019

Sags ID: SAG-2019-02518
Dok. ID: 2750023

E-mail: SALS@kl.dk
Direkte: 3370 3649

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 8

²⁰ Ombudsmandsredegørelse af 10. april 2019, afsnit 5.3.1, side 18.

Politik for repræsentation mv.

Sagsnr.
2010-120236

Dokumentnr.
2011-881497

I det følgende redegøres for Københavns Kommunes politik for repræsentation m.v. Politikken fastsætter den overordnede ramme dels for afholdelse af repræsentationsudgifter og dels for, hvornår deltagelse i eksterne repræsentative arrangementer kan finde sted.

I politikken angives de parametre, som i en konkret situation er afgørende for, hvorvidt udgiftsafholdelse og repræsentation m.v. kan finde sted. I tvivlstilfælde kan der rettes henvendelse til Borgerrepræsentationens Sekretariat, som vil kunne rådgive om den konkrete vurdering i forhold til politikerne og CFØ/HR, som vil kunne rådgive om vurderingen i forhold til de ansatte.

Politikken omfatter repræsentation m.v., som sker med det formål at varetage kommunens interesser, herunder af politikerne som led i deres hverv som medlem af Borgerrepræsentationen eller af ansatte som led i driften m.v. af kommunens virksomhed og administration.

Den enkelte forvaltning kan udarbejde interne retningslinjer og forretningsgange for repræsentation og for afholdelse af repræsentationsudgifter for sine medarbejdere med henblik på implementering og præcisering/supplering af politikken.

I forhold til modtagelse af gaver m.v. er dette reguleret i cirkulære nr. xx. Cirkulæret retter sig mod kommunens medarbejdere. Københavns Kommune er som arbejdsgiver retlig forpligtet til at påse, at medarbejderne overholder de gældende regler for modtagelse af gaver og reagere på eventuelle overtrædelser.

1. Repræsentation mv. med kommunen som vært eller som gavegiver

Kommunen kan være vært for repræsentative arrangementer eller møder med bespisning, som har en kommunal interesse enten som en del af den kommunale virksomhed og administration eller som landets hovedstad, og såfremt det er økonomisk forsvarligt. Kommunen kan endvidere afholde udgifter til receptioner og gaver m.v. i det omfang, det sker som led i varetagelsen af en kommunal interesse, og det er økonomisk forsvarligt.

1.1. Afholdelse af repræsentationsudgifter

Kommunen kan afholde udgifter til repræsentation m.v., herunder til gaver til eksterne parter inden for følgende rammer:

1.1.1. Definition af en repræsentationsudgift

En repræsentationsudgift er en udgift,

- a. som afholdes med et repræsentativt formål for øje, hvor

- b. kommunen er henholdsvis vært eller giver og forudsætter,
- c. at arrangementet, som repræsentationsudgiften vedrører, hovedsageligt sker med deltagelse af personer, der *ikke er knyttet til kommunen*, eller såfremt der er tale om gavegivning, at dette sker til personer, der *ikke er knyttet til kommunen*.

1.1.2. Betingelser for afholdelse af repræsentationsudgifter

Udgifter til repræsentation kan alene afholdes,

1. hvis der er tale om varetagelse af et kommunalt formål, og
2. hvis udgiften kan anses for at være økonomisk forsvarlig.

Ad 1 Kommunalt formål

Der vil foreligge en kommunal interesse, såfremt afholdelse af udgiften har til formål at øge kendskabet til og velvilligheden over for kommunen, herunder indgå aftaler, knytte forbindelser eller bevare forbindelser, f.eks. i forbindelse med forretningsmæssige samarbejder m.v., der på kort eller lang sigt er i kommunens interesse, samt som led i kommunens varetagelse af rollen som landets hovedstad.

Kommunen har et vidt skøn i forhold til at vurdere, hvorvidt der foreligger en kommunal interesse i afholdelsen af repræsentationsudgifter.

Ad 2 Økonomisk forsvarlig

Afholdelse af repræsentationsudgifter skal være i overensstemmelse med grundsætningen om økonomisk forsvarlighed og må således ikke gå videre, end hvad den kommunale interesse tilsiger, herunder at der er et rimeligt forhold imellem udgiften og formålet. Ved vurderingen heraf skal der lægges vægt på omfanget og karakteren af det arrangement el. lign., som repræsentationsudgiften vedrører.

Hyppigheden af arrangementerne el.lign., som repræsentationsudgiften vedrører, kan endvidere inddrages i vurderingen af, hvorvidt udgiftsafholdelsen er økonomisk forsvarlig.

Repræsentationsudgiften skal endelig have forbindelse til vedkommendes ressortområde eller kommunale hverv.

Borgerrepræsentationen har vedtaget et bevillingsniveau, der sikrer fleksibilitet og smidighed i forbindelse med tilrettelæggelsen af såvel administrationen af bevillingerne som af tillægsbevillingsproceduren. Borgerrepræsentationen har derfor ikke taget bevillingsmæssig stilling til omfang og indhold af budgetposterne til repræsentation i forhold til den enkelte situation eller begivenhed.

1.2. Ledsagere

Ledsagere kan medtages i det omfang det som følge af arrangementets karakter er naturligt at medtage en privat ledsager.

1.3. Udgifter i forbindelse med driftsmæssige samarbejder m.v.

Københavns Kommune har mange eksterne samarbejdsrelationer, herunder med KL, staten, kommuner, kommunale selskaber, forretningsforbindelser, advokater, revisorer, konsulentfirmaer, entreprenører, IT-udbydere, o.a. Sådanne samarbejder kan naturligt indeholde møder med bespisning i forbindelse med varetagelsen af kommunens interesser og styrkelsen af samarbejdet.

Kommunen kan efter omstændighederne og indenfor rammerne af økonomisk ansvarlighed afholde udgifter hertil. Dog skal der udvises tilbageholdenhed i forbindelse med bespisninger m.v., der har tæt sammenhæng med eksempelvis kontraktindgåelser.

1.4. Bespisning

Kuvertprisen må bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det skal således være afpasset efter det konkrete arrangements formål og indhold i øvrigt. F.eks. vil en frokost med kun en enkelt ekstern embedsmand som gæst ikke retfærdiggøre det samme forbrug som f.eks. en middag med flere prominente gæster i forbindelse med et internationalt arrangement.

Det er relevant at lægge vægt på den samlede pris (kuvertpris), ligesom det efter omstændighederne kan være relevant at foretage en konkret vurdering af deludgifterne (mad, drikkevarer etc.).

1.5. Fødselsdage og jubilæer

Udgifter til receptioner i forbindelse med jubilæer kan indenfor passende rammer afholdes af kommunen.

Fødselsdage vil i langt de fleste tilfælde være en privatsag, og receptioner i den anledning må derfor ske for egen regning. Det er imidlertid ikke udelukket, at en rund fødselsdag kan markeres med et passende arrangement i kommunalt regi, hvis der f.eks. er tale om en ansat eller en politiker, der på markant vis tegner kommunen udadtil, og hvor en markering over for omverdenen findes hensigtsmæssig. Det vil i forhold til de ansatte være den adm. direktør for den pågældende forvaltning, der tager stilling til, om kommunen skal afholde udgiften hertil og i forhold til politikerne, Formanden for Borgerrepræsentationen.

1.6. Tiltrædelses- og fratrædelsesreceptioner

Tiltrædelsesreceptioner er relativt sjældent forekommende. Den ansattes organisatoriske placering og kontaktflade eller politikerens funktion kan imidlertid efter en konkret vurdering begrunde, at kommunen afholder udgifter hertil. Det vil i forhold til de ansatte i

givet fald være den adm. direktør for den pågældende forvaltning, der tager stilling til, om receptionen skal afholdes for kommunens regning og i forhold til politikerne, Formanden for Borgerrepræsentationen.

Fratrædelsesreceptioner kan i videre omfang end tiltrædelsesreceptioner finde sted på kommunens regning under hensyn til medarbejderens organisatoriske placering eller politikerens funktion, ansættelsestid/funktionsperiode og begrundelsen for fratrædelsen/funktionens ophør.

1.7. Gavegivning

Der kan gives gaver i repræsentativt øjemed. Størrelsen af gaven skal modsvare den kommunale interesse og være økonomisk forsvarlig.

2. Deltagelse i eksterne arrangementer med repræsentativt formål

Borgerrepræsentationens medlemmer og ansatte i Københavns Kommune - hovedsageligt på direktions- eller kontorchefniveau – inviteres til arrangementer, hvor deltagelsen helt eller delvist tjener et kommunalt repræsentativt formål. Den kommunale interesse kan være at knytte eller bevare forbindelser, der er i kommunens interesse eller som følge af kommunens rolle som landets hovedstad. Det drejer sig fx om arrangementer i anledning af en virksomheds jubilæum, et årsmøde i en interesseorganisation, en indvielse, sports- og kulturbegivenheder, EU-topmøder eller festlige begivenheder i anledning af officielle – herunder kongelige – besøg og mærkedage. Disse arrangementer er kendetegnet ved, at de ikke er målrettet den enkelte politiker eller medarbejder.

Kommunens politikere og medarbejdere på kontorchefniveau og derover kan deltage i sådanne arrangementer i begrænset omfang, også selv om arrangementet udelukkende består af f.eks. en frokost eller et kulturelt indslag. Øvrige medarbejdere kan deltage i sådanne arrangementer efter aftale med vedkommendes nærmeste chef.

Det forudsættes i alle tilfælde, *at* de pågældende personer alene optræder ved arrangementet som repræsentanter for kommunen, *at* arrangementet ikke tilsiger at yde de pågældende personer en gave, *at* arrangementet ikke i sit omfang og karakter overstiger, hvad der må anses for sædvanligt og begrundet, og *at* den pågældende person ved sin deltagelse ikke påtager sig usaglige forpligtelser over for arrangøren, skaber forventninger om en bestemt stillingtagen fremover eller udsætter sig for begrundet mistanke om ikke herefter at ville varetage deres kommunale opgaver på en saglig og upartisk måde.

Udenfor området for kommunal repræsentation kan kommunen ikke administrere invitationer m.v., som sendes fra eksterne til kommunens politikere og ansatte, eksempelvis ved at stå for tilmeldinger til det pågældende arrangement.

2.1. Privat ledsager

Det er muligt at medtage en ledsager til arrangementer, hvor det efter indbydelsen eller arrangementets karakter er naturligt at medtage en privat ledsager.

3. Eksempler

Repræsentation	Når:
Forplejning (på Rådhuset eller på restaurant m.v.) i forbindelse med arrangementer og møder m.v. ¹	der er deltagelse af eksterne gæster og samarbejdspartnere m.v., og såfremt forplejningen primært tjener et repræsentativt formål, eller såfremt den udgør selve rammen for arrangementet eller mødet
Gaver (vin, blomster etc.)	det er til eksterne samarbejdspartnere, tidligere ansatte eller BR-medlemmer m.v., og såfremt gavegivningen tjener et repræsentativt formål
Lovlige udgifter, men udenfor området for repræsentation	Fordi;
Intern forplejning	det ikke tjener et repræsentativt formål, og fordi der ikke er ekstern deltagelse
Direkte interesse-repræsentation, f.eks. 6-bymøder eller politiske forhandlinger med staten om investeringer i infrastruktur	formålet ikke er repræsentativt
Eksterne arrangementer med repræsentativt formål	
Borgmestrene inviteres til gallaforestilling i Det Kongelige Teater i anledning af Dronningens 40-års jubilæum	
Medlemmer af Kultur- og Fritidsudvalget inviteres til en forestilling i et af byens teatre	
Overborgmesteren, borgmesteren for Teknik – og Miljøforvaltningen, og de administrerende direktører for disses forvaltninger inviteres til en heldagsbesigtigelse af byudviklingsprojekter i Nordhavn med efterfølgende middag af Udviklingssekretariatet By og Havn I/S	
Økonomiudvalget inviteres til Malmø af borgmesteren for at drøfte Øresundssamarbejdet København og Malmø imellem. Dagen slutter af med overværelse af en fodboldkamp	

¹ Forplejning for BR-medlemmerne er reguleret i indstilling om brug af Rådhuset godkendt af BR den 15. juni 2011.

Arrangement m.v. uden repræsentativt formål
BR-medlemmerne inviteres til Georg Michael koncert i Parken
En direktør inviteres af et it-firma på en flerdages tur til udlandet, som led i firmaets kundepleje

Cirkulære nr.:

Medarbejdere i Københavns Kommune

Modtagelse af gaver m.v.

Hvorfor skal der være regler for modtagelse af gaver og andre fordele?

Det er vigtigt, at borgere og virksomheder har tillid til, at medarbejderne i Københavns Kommune er saglige og upartiske, når de udfører deres arbejde i kommunen. En borger eller en virksomhed må aldrig kunne få den opfattelse, at man kan opnå en bedre behandling, hvis man tilbyder kommunens medarbejdere gaver eller andre fordele.

Spørgsmålet om, hvorvidt medarbejdere hos offentlige myndigheder kan modtage gaver eller andre fordele, som de tilbydes i forbindelse med deres arbejde, er reguleret af straffeloven, almindelige forvaltningsretlige principper og følger af de regler, arbejdsgiveren måtte have fastsat herfor. Medarbejdere skal generelt være meget tilbageholdende med at modtage gaver og andre fordele fra borgere og virksomheder, og dette forvaltningsretlige princip gælder, hvad enten der er et særligt afhængighedsforhold mellem parterne eller ej. Medarbejdere må naturligvis ikke modtage gaver eller andre fordele, der har karakter af bestikkelse. Det er i strid med straffeloven og dermed strafbart.

Formålet med reglerne i dette cirkulære er nærmere at beskrive indholdet i de gældende retsprincipper og dermed forebygge, at der opstår situationer, der kan skabe tvivl om medarbejdernes saglighed og upartiskhed. Samtidig skal cirkulæret sikre mod overtrædelse af reglerne og beskytte medarbejderne selv mod at komme i situationer, der kan give grundlag for mistanke.

Inden for rammerne af cirkulærets bestemmelser kan der i den enkelte forvaltning i Københavns Kommune begrundet i lokale forhold fastsættes nærmere regler for medarbejdernes adgang til at modtage gaver. Disse regler kan med rette være mere restriktive end dem, der er anført nedenfor.

Begrebet gaver

Begrebet gaver og andre fordele skal forstås bredt og dækker bl.a. håndgribelige ting som f.eks. chokolade, bøger og vingaver. Tilbud om rabatter på varekøb, gratis adgang til koncerter eller

fodboldkampe, rejser og forplejning er imidlertid også omfattet af begrebet.

Fælles for gaverne og fordelene er, at de tilbydes den ansatte i kraft af dennes stilling i kommunen. Gavegiver kan være en enkelt borger, men kan også være f.eks. en privat virksomhed eller en interesseorganisation.

Uden for denne beskrivelse falder gaver og andre fordele, som gives internt på arbejdspladsen til de ansatte. Der kan være tale om tilskud fra ledelsen til en julefrokost/sommerfest eller anden form for opmærksomhed til medarbejderne i særlige anledninger.

Må en medarbejder i Københavns Kommune modtage gaver eller andre fordele?

Hovedreglen

Medarbejdere i Københavns Kommune må ikke modtage gaver, arv eller andre fordele fra borgere, organisationer eller virksomheder i forbindelse med deres arbejde. Det gælder både i de situationer, hvor gavegiver er eller har været part i en sag, klient eller lignende i kommunen, og i de situationer hvor gavegiver aldrig tidligere har været i forbindelse med kommunen.

Undtagelser

I visse tilfælde kan medarbejdere i Københavns Kommune dog modtage gaver og andre fordele.

Lejlighedsgaver

Medarbejdere i Københavns Kommune kan modtage sædvanlige lejlighedsgaver fra borgere, organisationer eller virksomheder i forbindelse med arrangementer af personlig karakter som f.eks. runde fødselsdage, jubilæer eller afsked. Der skal være tale om gaver af forholdsvis beskeden værdi, f.eks. i form af vin, bøger og chokolade.

Medarbejdere kan tilsvarende modtage mindre gaver fra forretningsforbindelser mv. i forbindelse med højtider som f.eks. jul eller nytår. Også i den forbindelse er det vigtigt, at der er tale om gaver af beskeden værdi.

Såfremt en medarbejder modtager gaver af større værdi end beskrevet oven for, skal gaven returneres til gavegiver. I tvivlstilfælde skal den pågældende medarbejder forelægge spørgsmålet for sin nærmeste chef, der herefter tager stilling til, om gaven skal returneres.

Taknemmelighedsgaver

Medarbejdere i Københavns Kommune kan modtage beskedne taknemmelighedsgaver fra klienter, patienter, elever og pårørende m.fl. i de tilfælde, hvor det vil virke uhøfligt og være en skuffelse for gavegiver, hvis gaven returneres. Der skal i givet fald være tale om en opmærksomhed af beskeden værdi i form af f.eks. blomster, vin eller chokolade, som af hensyn til giveren kan beholdes. Der må ikke være tale om en opmærksomhed i form af kontanter.

Værtsgaver

Medarbejdere i Københavns Kommune kan modtage mindre, kutymemæssige gaver fra f.eks. udenlandske gæster, der er på tjenstligt besøg, ligesom der kan modtages tilsvarende gaver fra værtskabet i forbindelse med medarbejderes tjenstlige besøg.

Deltagelse i faglige arrangementer mv., evt. med forplejning

Medarbejdere i Københavns Kommune kan efter aftale med vedkommendes nærmeste chef i begrænset omfang deltage i kurser og arrangementer arrangeret af virksomheder/samarbejdspartnere, når der er et rent fagligt indhold, der i tilstrækkelig grad begrundes invitationen. I forbindelse med sådanne arrangementer kan medarbejderne deltage i arbejdsfrokoster, middage eller kulturelle indslag betalt af virksomheden/samarbejdspartneren. Der må dog ikke være tale om frokoster og middage m.v., der må karakteriseres som omfattende, dvs. luksuriøse ud over det sædvanlige.

Deltagelse i arrangementer med repræsentativt formål

Medarbejdere i Københavns Kommune – hovedsageligt på direktions- eller kontorchefniveau - inviteres ind imellem til arrangementer, hvor medarbejderens deltagelse helt eller delvist tjener et repræsentativt formål, herunder hvor den kommunale interesse kan være at knytte eller bevare forbindelser, der er i kommunens interesse. Det drejer sig f.eks. om arrangementer i anledning af en virksomheds jubilæum, et årsmøde i en interesseorganisation, en indvielse, sports- og kulturbegivenheder, EU-topmøder eller festlige begivenheder i anledning af officielle – herunder kongelige - besøg. Disse arrangementer er kendetegnet ved, at de ikke er målrettet den enkelte medarbejder eller dennes arbejdsplads.

Københavns Kommunes medarbejdere på kontorchefniveau og derover kan deltage i sådanne arrangementer i begrænset omfang, også selv om arrangementet udelukkende består af f.eks. en frokost eller et kulturelt indslag. Øvrige medarbejdere kan deltage i sådanne arrangementer efter aftale med vedkommendes nærmeste chef.

Det forudsættes, *at* de pågældende personer alene optræder ved arrangementet som repræsentanter for kommunen, *at* arrangementet ikke tilsiger at yde de pågældende personer en gave, og *at* arrangementet ikke i sit omfang og karakter overstiger, hvad der må anses for sædvanligt og begrundet. Endvidere forudsættes det, *at* medarbejderen ved sin deltagelse ikke påtager sig usaglige forpligtelser over for arrangøren, skaber forventninger om en bestemt stillingtagen fremover eller udsætter sig for begrundet mistanke om ikke herefter at ville varetage deres kommunale opgaver på en saglig og upartisk måde.

Privat ledsager

Det er lovligt at medtage en ledsager til arrangementer, hvor det efter indbydelsen eller arrangementets karakter er naturligt at medtage en privat ledsager.

Tjenstlige reaktioner

En medarbejder, der uretmæssigt modtager gaver eller andre fordele, kan blive fundet skyldig i en tjenstlig forseelse, der kan sanktioneres efter de ansættelsesretlige regler herfor. I alvorligere tilfælde kan der tillige være tale om straffelovsovertrædelser, som medarbejderen kan straffes for.

Eksempler – gaver og andre fordele

En privat leverandør sender efter en kontraktindgåelse de medarbejdere, der har været involveret i kontraktforhandlingerne, billetter til en fodboldkamp. Gaven skal returneres.

En forlystelsespark sender en række kommunale chefer og medarbejdere årskort til parken. Gaven skal returneres.

En medarbejder i kommunens byggeafdeling modtager en beskeden æske chokolade fra en borger, som netop har fået meddelt en byggetilladelse. Gaven er ledsaget af et brev, hvor der takkes for ”hurtig og kompetent sagsbehandling”. Gaven skal returneres.

En medarbejder i kommunen har 25 års jubilæum og afholder en reception på arbejdspladsen. En virksomhed, som kommunen samarbejder med, ønsker at give medarbejderen en passende gave i form af tre flasker rødvin. Gaven kan modtages.

En plejehjemsbeboer forærer personalet en æske chokolade i anledning af julen. En skoleklasse samler ind til en boggave, der overrækkes klasselæreren til afslutningsfesten efter 9. klasse med et kort, hvor

der takkes for ”rigtig sjov og god undervisning”. Gaverne vil kunne beholdes.

En borger indsætter en medarbejder, der som kommunal ansat har været med til at pleje borgeren i dennes sidste leveår, i sit testamente som arving til en sum penge. Det vil være uforeneligt med ansættelse i kommunen at modtage arven.

Henvisninger

- Straffeloven §§ 122 og 144
- Vejledningen ”God adfærd i det offentlige” udgivet i 2007 af Personalestyrelsen, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner
- Notat af 19. marts 2010 om ”Det retlige grundlag for regler om modtagelse af gaver og andre fordele for offentligt ansatte” udarbejdet af Kommunernes landsforening og Kommunaldirektørforeningen